

Arap eşitmedikleriñiz

dünyäsinden

Category: Kitapcy,Taryhy makalalar
написано kitapcy | 23 января, 2025

Arap dünyäsinden eşitmedikleriñiz ARAP DÜNYASININ
BILINMEYENLERI

İslam dünyasında en kalabalık Müslüman nüfusa sahip halk Araplardır. Yaklaşık 300 milyonu aşkın Arapça konuşan Müslüman nüfus bulunuyor.

Müslüman Araplar Müslüman halklar içindeki en şanslı kitleyi oluşturuyor. Zira neredeyse bir tek onlar ana dillerinde ibadet edebilme hakkında sahipler.

Yeri gelmişken hemen belirtelim ki Arapların tümü Müslüman değildir. Müslüman olmayan milyonlarca Arapça konuşan kitle de var. Müslüman olmayan Arap nüfus içinde en büyük grubu Hıristiyanlar oluşturuyor. Hıristiyan Arap nüfus özellikle Lübnan, Mısır, Suriye, Filistin ve Irak'ta bulunuyor. Yaklaşık olarak 10 milyon dolayındaki Hıristiyan Arap nüfus Arap dünyasının bir parçasıdır.

Arap devletleri tarafından 22 Mart 1945'te kurulan ve merkezi Kahire olan Arap Birliği örgütüne üye ülkelerden Lübnan'ın devlet başkanı ülkenin anayasasındaki düzenlemeden ve ülkedeki en büyük grup olmalarından dolayı Hıristiyanlardan seçilmek zorundadır. Ülkede başbakan Sünni Müslüman, meclis başkanı da Şii Müslüman'dır.

Arap Birliği örgütü demişken üye ülkeleri de yazalım:

Örgütün kurucu ülkeleri; Ürdün, Suudî Arabistan, Suriye, Lübnan, Irak, Mısır ve Yemen'dir. Arap Birliğine daha sonra; Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Cezayir, Cibuti, Fas, Tunus, Katar, Kuveyt, Komorlar, Libya, Moritanya, Umman, Somali, Sudan ve Filistin üye olmuştur.

Aslında bu ülkelerin çoğu köken olarak Arap değildir. Hatta halen nüfusunun çoğunluğu Araplaşmamış ülkeler olarak; Cibuti, Komorlar, Somali ve Moritanya'yı sayabiliriz. Bu ülkelerin

Arap Birliğine üye olma sebebi nüfusun çoğunluğunun Müslüman olması ve İslam'la birlikte yoğun bir Araplık propagandasına maruz kalmalarıdır. Aynı şekilde aslında Afrika'da hiçbir Arap ülkesi yoktur. Mısır, Libya, Tunus, Cezayir, Fas, Sudan gibi ülkeler Arap kökenli olmadıkları halde zaman içerisinde İslam'ın etkisiyle Arapçayı ve Araplığı kabul etmeleriyle Araplaşmışlardır. Aynı durum Filistin, Suriye ve Irak için bile geçerlidir. Sıraladığımız bu ülkeler etnik anlamda başka kimliklere sahiptiler. Ancak hem az evvel ifade ettiğimiz sebepler nedeniyle hem de yoğun bir Arap göçünden dolayı yüzyıllar içinde Araplaşmışlardır. Arap İslam yayılması bu bakımdan aslında bir Araplaştırma sonucunu da doğurmuştur. Halen bu süreci yaşamaya devam eden başka Müslüman ülkeler de vardır. Ne acı ki bizce son yıllarda bu sürece Türkiye de dâhil edilmek istenmektedir. Türkiye, Araplaşmaya karşı Cumhuriyet devrimi ile büyük bir atılım gerçekleştirse de yanlış İslam algısının yeniden egemen olması nedeniyle söz konusu Arabizasyon sürecine tekrar sokulmuş durumdadır. Hatta bir ara Türkiye Arap Birliğine gözlemci ülke olarak katılmak bile istemiş fakat Arap birliği bunu reddedip yerine Arap – Türk İşbirliği Forumu kurulmasını kabul etmiştir.

Arap Birliğine üye ülkelere köken olarak gerçek anlamda Arap olanlar Suudî Arabistan, Yemen, Ürdün, Umman, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Bahreyn ve Kuveyt'tir.

Günümüzde Arap Birliğine üye Kuzey Afrika ülkeleri köken olarak aslında çoğunlukla Kıptî, Berberî ve Tuareg'tir. Bu halklar; Araplar tarafından İslam yoluyla asimile edilerek Araplaştırılmışlardır. Ancak halen Araplaşmaya karşı direnen Kıptî, Berberî ve Tuareg milliyetçi akımları mevcuttur. Bu akımlardan özellikle Berberî milliyetçiliği Cezayir ve Fas'ta Berberîceyi ikinci resmi dil ve ilkokul düzeyinde ikinci eğitim dili olarak kabul ettirmeyi uzun mücadeleler sonunda başarmışlardır.

■ HAZRETİ MUHAMMED PEYGAMBERLİK VASFININ YANINDA TARİHİN EN BÜYÜK ARAP LİDERLERİNDEN

Kuzey Afrika'daki Arap yönetimler; Berberi, Kıptî ve Tuareg halklarına yönelik yoğun baskı ve sindirme politikaları uygulamaktadır. Bu politikalara rağmen Araplaşmaya ve Arapçılığa karşı halkların direnişi kararlılıkla sürmektedir. Bu arada Beberîler kendilerine "Amazigh" derler. Anlamı da "Özgür İnsan" demektir. Umarız Berberiler, Arap yayılmacılığı ve Arap asimilasyonuna karşı gerçekten özgür insanlar haline gelirler.

Araplar ve Araplık hakkında biraz daha bilgi vermek gerekirse... Araplar, Sami halklar grubuna mensuptur. Bu grupta Yahudiler / İbraniler, Süryaniler, Aramîler, Akkadlar, Asuriler, Habeşler gibi halklar vardır. Son 50 yıllık süreçte birbirleriyle silahlı çatışmalar yaşasalar da Araplar ve Yahudiler köken olarak birdirler. Nitekim Arapça ve İbranice de birbirine yakın dillerdir. Arapça ve İbranice arasında halen binlerce ortak sözcük vardır.

Araplar binlerce yıllık tarihe sahip kadim halklardan biridir. Zengin bir kültürleri vardır. Araplar, aynı zamanda İbn Haldun, İbn Rüşd gibi büyük bilim insanları çıkarmış bir halktır. Arap dilini işleyen Hucr oğlu İmruulkays, Abd oğlu Tarafe, Hillize oğlu Haris, Kulsûm oğlu Amr, Ebu Sulma oğlu Züheyr, Sabit oğlu Hassan, Malik oğlu Ka'ab, Revaha oğlu Abdullah gibi büyük şair ve edipleri de anmadan geçmemek gerek. Söz konusu şair ve edipler sayesinde Arap edebiyatı ta "muallaka – i seb'a" zamanından beri son derece zengin edebî ürünlere sahip olmuştur.

Arap tarihini derinden sarsan ve akışını değiştiren en önemli olay hiç kuşku yok ki İslam'ın doğuşudur. Bu bakımdan Hazreti Muhammed İslam peygamberi olmanın yanı sıra pek çok Arap milliyetçisine göre aynı zamanda en büyük bir Arap komutanıdır. Nitekim Hazreti Muhammed için Arap milliyetçileri "el-Kaid'ul- Azam el -Arabî" / "En Büyük Arap Önderi" demektirler.

Gerçek şu ki Hazreti Muhammed peygamberlik vasfının yanında tarihin en büyük Arap liderlerinden biri olması nedeniyle de çok önemli tarihsel bir kişiliktir. Arapları siyasi açıdan birleştiren Hazreti Muhammed, Arap kültürü ve dili açısından

da büyük ve saygın bir önderdir.

■ ARAP DÜNYASINDA LAİKLİK DENİLDİĞİNDE İLK AKLA GELEN İSİM

Hazreti Muhammed'in tebliğ ettiği İslam dini sayesinde Araplık da kültürel anlamda yayılmış ve Arap kökenli olmayan bazı kavimler Müslümanlaşma süreci içinde kısmen yahut tümüyle Araplaşmıştır. Türkleri bu kapsamda kısmen Araplaşan kavimler kategorisine dâhil etmek mümkündür. Tamamen Araplaşmış Türkî topluluklar da vardır. Lakin Türkler bağlamında genel kitlenin kısmen Araplaşmış bir kitle olduğunu ifade etmek tarihî ve güncel bir gerçeği yansıtmaktadır.

Arap diline ait ilk yazılı belge olarak çoklarıncı Kur'an zikredilmektedir. Lakin daha eski tarihlere ait çeşitli levhalar olduğu gerçeğini belirtmeliyiz. Miladî 4 ve 5. asra kadar inen Arapça levhalar vardır. Bunlar çoğunlukla birkaç satırlık kısa metinlerdir. Şurası bir gerçek ki Arapça denildiğinde akla ilk gelen belge kesinlikle Kur'an'dır. Kur'an, hem hacmi hem içeriği bakımından Arap dilinin en önemli eserlerinden biridir. Bu bağlamda Kur'an sadece bir dinsel metin değil aynı zamanda Araplık kimliğinin dilsel açıdan en önemli unsurudur.

Araplar ve Arap dünyası denildiğinde Türkiye'de güncel manada çoğunlukla din, dincilik, gericilik, cihatçılık gibi kavramlar akla geliyor. Oysa Arap dünyasında çağdaş, laik ve ilerici hareketler de çok ciddi bir etkiye sahip. Laiklik zeminine dayalı Arap ulusçuluğu, özellikle 20. ve 21. yüzyılda dinci Arapçılığa karşı diğer Müslüman halkların da özgürlük ve varlık mücadelesinde etkili olan sosyal ve politik bir realitedir. Bu bağlamda bazı laik politik Arap devrimlerinden kısaca bahsetmek yerinde olacaktır.

Arap dünyasında laiklik denildiğinde ilk akla gelen isimlerden biri modern Tunus'un kurucusu Habib Burgiba'dır. Habib Burgiba, Tunus'u, Atatürk devrimlerini de örnek alarak son derece kararlı bir biçimde laik esaslar üzerine inşa etti. Ülkesinde pek çok alanda şer'î yasaları değil laik yasaları egemen kıldı. Tıpkı Türkiye gibi Tunus da Fransız usulü

laikliği esas alarak dini ve dinsel yaşamı devlet kontrolünde tuttu. Eğitim alanındaki laik uygulamalar sayesinde Tunus'ta laikliği benimsemiş yeni nesiller yetişti. Bu nesiller Arap Baharı denilen hareketle başlayan dinci yukselişe karşı demokratik seşimlerde laik bir blok kuran partileri iktidara taşıdı. Laik seşmenin % 65'ler dőzeyinde bir orana sahip olduğu Tunus'ta dinci "Nahda / Uyanış Partisi" İslamcı hedeflerinden ve dinci uzlaşmazlığından en azından gőrőnőřte vazgeçmek zorunda kaldı.

Arap dőnyasında laik hareketlerden biri de Nasırizm'dir. Mısır'da krallığın 1952'de bir darbe ile yıkılmasından birkaç yıl sonra bařa gečen Cemal Abdőlnasır Arap ulusçuluğu ve sosyalizm temelinde bir hareket başlattı. Bu hareket Nasırizm olarak anıldı. Bőtőn Arap dőnyasını birleştirmeyi de amaçlayan bu hareket, Arap dőnyasında bir hayli etkili oldu.

Arap dőnyasındaki bir diğer laik hareket de Irak ve Suriye'de iktidara gelen Baas Hareketi'dir. Baas, Arapçada diriliş demektir. Irak'ta Saddam Hőseyin, Suriye'de ise Hafız Esad, Baas ideolojisini iktidara taşıyan liderler oldu. Baas ideolojisi de sol mahiyette laik Arap ulusçuluğuna dayanmaktaydı.

■ GERİCİ, ÜMMETÇİ, DİNCİ SAPKINLIĞA KARŞI YAŞASIN TŐRK VE ARAP ULUSLARININ KARDEŞLİĞİ!

Arap dőnyasında Baas ve Nasırizm dışındaki diğer laik ve sol mahiyetteki siyasi hareketler zaman zaman etkili oldu. Özellikle Filistinli politik gruplar arasında çeşitli sol fraksiyonlar bu bağlamda dikkat çekti. Ayrıca Sudan'da Mahmut Muhammed Taha'nın dőřünceleri doğrultusunda şekillenen İslamî sol hareketi de bu kapsamda değerlendirmek mümkündür.

Cezayir'de İslamî Selamet Cephesi adlı grubun başını çektiği dinci akımlara karşı gősterilen laik direniş de zikre değer çok önemli sosyal ve politik bir harekettir. Bu hareket dinci kalkışmaya karşı yıllarca silahlı mőcadele vererek sonunda onu mağlup eden son derece etkili bir hareket olarak halen Cezayir'deki politik dőzeni kontrol altında tutmaktadır.

Arap dünyasındaki laik hareketlerin güçlenmesi İslam yoluyla Arap olmayan halklar arasında yayılmak istenen Arapçılık faaliyetlerini de engelleyecek bir politik yönelim olacaktır. Ne var ki laik hareketlerin özellikle son dönemde güç kaybettiği gözlemleniyor.

Ülkemizdeki dinci, gerici yapılara ve ümmetçi hareketlere verilen desteğin Arap dünyasındaki kaynakları dikkate alınarak kotarılmak istenen topyekûn bir Arap karşıtlığı isabetli ve akılcı bir tavır değildir. Türkiye'deki laik kesim ve Türk uluslaşmasından yana olan herkes Arap dünyasındaki laik ve sol hareketlerle işbirliği yollarını aramalı, Türk – Arap dostluğu dinci / İslamcı bir zeminde değil laiklik, aydınlanma, çağdaşlık düşüncesi ve halkların kardeşliği ideali etrafında şekillenmelidir.

Yazımızı sonlandırırken özellikle belirtmek isterim ki, genellikle Adana, Mersin, Hatay, Şanlıurfa, Mardin gibi illerimizde yaşayan milyonlarca Arap yurttaşımızın büyük çoğunluğunun laiklik başta olmak üzere Atatürk devrimlerine bağlı olduklarını ve kendilerini Türk ulusunun ayrılmaz bir parçası saydıklarını büyük bir sevinçle gözlemliyorum. Hem onları hem de Arap dünyasındaki bütün aydınlanmacı ve laik hareketleri selamlamayı halkların kardeşliği idealine bağlı bir Türk yurttaşı olarak görev biliyorum.

Gerici, ümmetçi, dinci sapkınlığa karşı yaşasın Türk ve Arap uluslarının kardeşliği!

Cemil KILIÇ.

Odatv.com Taryhy makalalar